

OPINNÄYTETYÖ – AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
KULTTUURIALA

AMBEDO -

Raportti taiteellisesta opinnäytetyöstä

TEKIJÄ: Sini Mäenpää

Koulutusala Kulttuuriala			
Koulutusohjelma Tanssinopettajan koulutusohjelma			
Työn tekijä Sini Mäenpää			
Työn nimi AMBEDO – Raportti taiteellisesta opinnäytetyöstä			
Päiväys	11.05.2017	Sivumäärä/Liitteet	41/4
Ohjaaja Paula Salosaari			
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani Riihimäen Teatteri			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Ambedo on Sini Mäenpään taiteellinen opinnäytetyö, joka kantaesitettiin Riihimäen Teatterissa 6.10.2016. Kyseessä oleva produktio on koreografi Virpi Juntin tekemä teos kahdelle tanssijalle. Opinnäytetyö perustuu produktion raportointiin, prosessin aikaisiin päiväkirjamerkintöihin, koreografin sekä toisen tanssijan haastatteluihin ja työskentelyprosessin aikana tehtyihin havaintoihin.</p> <p>Opinnäytetyön ensimmäisessä osassa keskitytään tanssiteoksen suunnitteluun ja idean esittelyyn. Toisessa osassa paneudutaan teoksen työstämisvaiheeseen. Kolmannessa osassa esitellään esitysten toteutuminen ja syvennytään pohtimaan tanssijan ja koreografin työtä yleisemmin. Lopuksi pohditaan prosessin herättämiä kokemuksia.</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia tanssijantyön olemusta raportoitavan teoksen avulla. Tarkoituksena on myös avata koreografisen prosessin vaiheita ja työskentelytapoja, joista lukija voi mahdollisesti oppia uutta omaan työhön liittyen.</p>			
Avainsanat Nykytanssiteos, tanssijan työ, vuorovaikutus, läsnäolo			

Field of Study Culture			
Degree Programme Degree Programme in Dance Teacher			
Author Sini Mäenpää			
Title of Thesis AMBEDO – A report of an artistic thesis			
Date	11.05.2017	Pages/Appendices	41/4
Supervisor Paula Salosaari			
Client Organisation/Partner Riihimäki Theatre			
<p>Abstract</p> <p>Ambedo, which had its premiere at Riihimäki Theatre on the 6th October of 2016, is an artistic thesis by Sini Mäenpää. The project in question is a choreography by Virpi Juntti for two dancers. This thesis is based on reporting the project, diary material during the process, interviews of the choreographer and one of the dancers and any other discoveries during the work.</p> <p>The first part of this thesis deals with planning the piece and presenting the idea. The second part focuses on the process itself and introduces the performances. The third part reflects the work of a dancer and choreographer in general.</p> <p>The aims of this thesis are to examine dancers' work and its essence by reflecting this particular piece. The purpose is also to illuminate the choreographic process and the methods used with the intention to give some new information for the reader.</p>			
<p>Keywords Contemporary dance piece, dancers' work, interaction, presence</p>			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO.....	6
2	PROJEKTIN VIREILLEPANO JA SUUNNITTELU	7
2.1	Omien teosten tuottaminen.....	7
2.2	Illallinen nykytanssia -esityksen tuottaminen	9
3	TEOKSEN HARJOITTELUPROSESSI.....	11
3.1	Harjoitusvaihe.....	11
3.1.1	Ensimmäiset harjoitukset kesäkuussa 2016.....	11
3.1.2	Harjoitukset jatkuvat.....	13
3.2	Liikemateriaali.....	14
3.3	Teoksen osatekijät	16
3.3.1	Musiikki	16
3.3.2	Puvustus.....	17
3.3.3	Käsiojelma	17
4	TEOKSEN TAUSTAT.....	18
4.1	Teoksen rakenne	19
4.1.1	Sinin soolo	19
4.1.2	Kohtaaminen - duetto	21
4.1.3	Rikun soolo	22
4.1.4	Yhteinen tanssi	23
4.2	Ambedo	24
5	ESITYKSET	25
5.1	Ensi-ilta	25
5.2	Nurmijärvi	26
5.3	Kerava	26
5.4	Tulevat esitykset	27
6	TANSSIJUUESTA.....	28
6.1	Taustani ja arvoni tanssijana	28
6.2	Tanssija-opettaja	29

6.3	Esiintyminen ja läsnäolo	29
6.4	Tanssin merkitys	31
7	KOREOGRAFIN KANSSA TYÖSKENTELY.....	32
7.1	Koreografin työskentelytavat	32
7.1.1	Näkemyksiä Virpin työskentelytavoista	32
7.1.2	Liikekieli	33
7.2	Vuorovaikutus työryhmässä	35
7.2.1	Ryhmätyöskentely	35
7.2.2	Parityöskentely	36
8	POHDINTAA	39
	LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT.....	41
	LIITE 1. HAASTATTELUKYSYMYKSET VIRPILLE.....	42
	LIITE 2. KÄSIOHJELMAN ULKOKANSI	43
	LIITE 3. KÄSIOHJELMAN SISÄSIVUT.....	44
	LIITE 4. DVD -TALLENNE	45

1 JOHDANTO

Pohdin usein niitä syitä, jotka ohjaavat meitä valitsemaan määrättyjä töitä tai yhteistyökumppaneita. Minä ja puolisoni Riku Koskinen olemme kumpikin toimineet freelance-tanssijoina ja omien teosiltojemme tuottajina jo liki 18 vuoden ajan, ja tämän toiminnan ovat mahdollistaneet apurahatahot kotialueellamme Hämeessä. Olemme ensinnäkin todella kiitollisia siitä, että meihin on uskottu ja että työllemme on taattu jonkinlainen jatkumo. Näin olemme saaneet mahdollisuuden toteuttaa omia taiteellisia ambitoitamme. Toiseksi olemme kiitollisia siitä, että meille on annettu mahdollisuus tuoda nykytanssia paremmin näkyville esimerkiksi kotipaikkakunnallamme Riihimäellä.

Uramme alussa 2000-luvun taitteessa elimme aikaa, jolloin tanssijantöitä oli julkisesti hyvin vähän tarjolla. Vuositasolla koetansseja oli niukasti, ja niistäkin kutsu saattoi tulla vain yhteen. Apurahojen turvin olemme pysyneet kiinni taiteessa silloinkin, kun palkkatyötä tanssijana ei ole ollut, ja olemme siten saaneet vapauden valita. Olemme saaneet valita kenen kanssa haluamme työskennellä, minkä koen olevan suuri etuoikeus. Usein myös määrättyllä hetkellä tekemämme valinta on vaikuttanut suoranaisesti seuraavaan. Voin todeta jokaisella valinnalla olleen suuren vaikutuksen.

Syyt valintoihin määrittyvät paljon omien elämänarvojemme ja arvostustemme pohjalta. Koen myös intuition vaikuttavan monesti lopputulokseen. Rikulle ja minulle on ollut tärkeää, että koreografi, jonka kanssa teemme työtä ymmärtää esimerkiksi sen, että arkemme voi olla harjoitusjakson osalta haasteellista jo pelkästään kolmen lapsemme vuoksi. Meille on myös vuosien myötä tullut yhä tärkeämmäksi, että vuorovaikutusprosessi toimii ja että työskentelyilmapiiri on miellyttävä. On todella tärkeää, että työ on kivaa.

Osaltaan valintoihimme ovat vaikuttaneet oma tanssitaustamme ja liikekielimieltymyksemme. Olemme halunneet etsiä uusia ja kiinnostavia haasteita. Meitä vie eteenpäin tarve kehittyä. Marjo Kuuselan valinta koreografiksemme vuonna 2009 alkaneeseen projektiin oli merkityksellinen ja eteenpäin vievä. Hänen loistava ohjaajan taitonsa todella opetti meille paljon uutta, ja yhteistyö lisäksi poiki meille Marjon ehdotuksesta tilaisuuden harjoitella Tommi Kitin teoksen Spiraali. Spiraalia harjoittelimme sekä Tommin että hänen ryhmänsä pitkäaikaisen tanssijan Inka Tiitisen johdolla. Esitimme teosta vuonna 2011 sekä 2013 mm. Helsingissä, Riihimäellä Hämeenlinnassa ja Äänekoskella.

Spiraalista puolestaan alkoi tuttavuutemme Virpi Juntin kanssa. Hän järjesti meidät Äänekoskelle esiintymään Spiraalilla keväällä 2013. Jo tuolloin meille heräsi Rikun kanssa ajatus, että Virpin kanssa voisi olla joskus vielä kiinnostavaa tehdä yhteistyötä. Keväällä 2015 näin Virpin Tampereen konservatorion opiskelijoille tekemän koreografian, ja tykästyin sekä liikekieleen että koreografiseen ideaan. Tämä vahvasti haluamme tanssia Virpin liikettä.

2 PROJEKTIN VIREILLEPANO JA SUUNNITTELU

Tässä kappaleessa kerron siitä minkälainen prosessi tanssiesitysten takana on ja mistä lähtökohdista lähdemme yleensä liikkeelle.

KUVA 1. Roinelan esitys. (Kuva: Johanna Tunkkari)

2.1 Omien teosten tuottaminen

Omien taiteellisten tuotostemme taustalla on aina paljon näkymätöntä työtä, joka jollain tavoin jää jopa itseltämme huomaamatta, koska teemme kaiken täydellä sydämellä. Kaikki lähtee liikkeelle apurahahakemuksen laatimisesta ja tulevien suunnitelmien kartoittamisesta. Tämä ei aina ole helppoa, sillä taiteilijan on joskus etukäteen vaikea tietää, mitä tarkalleen ottaen haluaa tehdä seuraavana vuonna. Ainakin meille tulevaisuuden suunnittelu kovin pitkällä aikatahtaimella on tuntunut hankalalta, sillä silloin kokee helposti, että tietty taiteellinen vapaus kärsii.

Myönteisen apurahapäätöksen jälkeen – ja usein kyllä kielteisenkin – ryhdymme taiteelliseen työhön konkreettisesti. Treenaamme, tutkimme, etsimme uusia ideoita ja inspiraatiota omasta kehostamme ja liikkeestä. Jos olemme sopineet yhteistyöstä koreografin kanssa, sovimme harjoituksia joustavasti kaikkien osapuolten aikatauluihin sopiviksi. Jos teemme itse koreografiaa, puurramme tanssisalilla kahdestaan tai lasten juostessa jaloissa - joskus harjoittelemmekin myös kotilohuoneessa tai pihanurmikolla.

Oman taiteellisen työn lisäksi teosten tuottamiseen liittyy paljon konkreettisia tehtäviä, joita ilman esitystä ei synny. Pitää soittaa paljon puheluita, hankkia sopivat tilat esitykselle, suunnitella markkinointi ja julistevalokuvaus, suunnitella valot, äänimaailma, puvustus, lavastus ja käsiohjelmat sekä toteuttaa kaikki nämä ja usein vielä hoitaa itse markkinointi, lipunmyynti – joskus jopa väliaikakahvitus – sekä valokuvaus ja videointi. Niin, ja sitten täytyy vielä tanssiakin.

Voin kuitenkin todeta, että kaikki tämä työ on opettanut meille valtavasti. Vaikka joskus tuottamistyö uuvuttaa, ja oikeasti tahtoisi ainoastaan keskittyä tanssimiseen, on työn lopputulos monin verroin palkitsevampi, kun tietää toteuttaneensa kaiken itse. Ja itse olemme tätä halunneet.

Olemme edustaneet Kanta-Hämettä tuomalla nykytanssia näkyville kotipaikkakunnallamme Riihimäellä sekä mm. Hämeenlinnassa. Koemme tämän tehtävän merkitykselliseksi.

VIERAILUT

ILLALLINEN NYKYTANSSIA
To 6.10. klo 19

Ilta kokoa teatterin lavalle neljä erilaista nykytanssiteosta. Kolmesta soolosta ja yhdestä duettoteoksesta koostuva ilta tarjoaa monipuolisen kattauksen liikettä, musiikkia ja tanssin taikaa!

Tanssijat Riku Koskinen ja Sini Mäenpää ovat tehneet taiteellista työtä yhdessä jo yli viidentoista vuoden ajan ja halunneet tuoda nykytanssia näkyväksi Hämeessä. Sini on työskennellyt muun muassa Helsingin Kaupunginteatterissa, Riku Tanssiteatteri Raatikossa sekä kaupunginteattereissa.

Suvi Kajaus on freelance-tanssitaiteilija ja akrobaatti. Virpi Juntti on tanssitaiteen maisteri, joka on tehnyt pitkän tanssijan uran muun muassa Tommi Kitti Compagnyssa ja toimii aktiivisesti myös tanssinopettajana ja koreografina.

Tanssi: Riku Koskinen, Sini Mäenpää, Suvi Kajaus
Koreografiat: Virpi Juntti, Riku Koskinen, Sini Mäenpää
Kesto: 1 tunti 15 min (sis. välitajan)
Liput: 25 / 23 / 15 €

RIIHIIMÄEN TEATTERI
70
1946-2016

gyms. iäki	esitys
Pe 26.8. 19	Mummun saappaissa soi fox
La 27.8. 14	Mummun saappaissa soi fox
Pe 2.9. 19	Mummun saappaissa soi fox
La 3.9. 18	Mummun saappaissa soi fox
La 10.9. 14	Mummun saappaissa soi fox
Pe 16.9. 19	Lähi
La 23.9. 14, 16 ja 18	KEHOKO
Pe 23.9. 10	Saturnia ja sivupöytä
La 24.9. 18	Evakuito
Pe 30.9. 15 ja 19	Mummun saappaissa soi fox
La 1.10. 14 ja 18	Mummun saappaissa soi fox
To 6.10. 19	Illallinen nykytanssia
Pe 7.10. 19	Mummun saappaissa soi fox
La 8.10. 14 ja 18	Mummun saappaissa soi fox
Pe 14.10. 15 ja 19	Mummun saappaissa soi fox
La 15.10. 14 ja 18	Mummun saappaissa soi fox
Pe 28.10. 19	Joulu on ihmisen paskinta aikaa
La 29.10. 18	Joulu on ihmisen paskinta aikaa
To 3.11. 15	Mummun saappaissa soi fox
Pe 4.11. 19	Joulu on ihmisen paskinta aikaa
La 9.11. 19	Talvian tarpeissa
To 13.11. 19	Joulu on ihmisen paskinta aikaa
Pe 11.11. 19	Joulu on ihmisen paskinta aikaa
La 12.11. 14 ja 18	Joulu on ihmisen paskinta aikaa
To 17.11. 15	Mummun saappaissa soi fox
Pe 18.11. 15 ja 19	Mummun saappaissa soi fox
La 19.11. 14	Joulu on ihmisen paskinta aikaa
To 24.11. 19	Joulu on ihmisen paskinta aikaa
Pe 30.11. 19	Joulu on ihmisen paskinta aikaa
To 1.12. 19	Joulu on ihmisen paskinta aikaa
Pe 2.12. 19	Joulu on ihmisen paskinta aikaa
La 3.12. 14 ja 18	Joulu on ihmisen paskinta aikaa
To 8.12. 19	Joulu on ihmisen paskinta aikaa
Pe 9.12. 19	Joulu on ihmisen paskinta aikaa
La 10.12. 14 ja 18	Joulu on ihmisen paskinta aikaa
To 15.12. 19	Joulu on ihmisen paskinta aikaa
Pe 16.12. 19	Joulu on ihmisen paskinta aikaa
La 17.12. 14 ja 18	Joulu on ihmisen paskinta aikaa
Pe 30.12. 19	Joulu on ihmisen paskinta aikaa
La 31.12. 14 ja 18	Joulu on ihmisen paskinta aikaa

Loppipäiväkirja

KUVAT 2 ja 3. Riihimäen Teatterin esite, kevät 2016.

2.2 Illallinen nykytanssia -esityksen tuottaminen

Pohdimme Rikun kanssa yleensä pitkään ja perusteellisesti keneltä koreografilta kysymme yhteistyömahdollisuutta. Virpiä olimme jo miettineet jonkin aikaa. Osallistuin vuoden 2015 elokuussa Virpin tiiviskurssille, ja ehdotin yhteistyötä seuraavaksi vuodeksi. Pyysimme Virpiä tekemään duettoteoksen minulle ja Rikulle. Hän oli kiinnostunut, ja sovimmekin projektista alustavasti. Meille oli tullut Suomen Kulttuurirahaston Hämeen Rahastolta myönteinen apurahapäätös jo toukokuussa 2015, joten tiesimme, että rahoitus olisi turvattu.

Ryhdyimme suunnittelemaan tulevaa esitystä jo hyvissä ajoin, vaikka Virpin teosta ei vielä ollut olemassakaan. Meillä oli ennalta valmiina kolme sooloteosta, jotka olivat kaikki valmistuneet vuoden 2015 aikana. Tavoitteemme oli toteuttaa nykytanssi-ilta, jossa nähtäisiin nämä kolme sooloa sekä Virpin uusi teos. Keväällä 2016 laadimme yhteistyösopimuksen Riihimäen Teatterin kanssa, ja teatteri otti tulevan teosiltamme vierailijaksi syksyn ohjelmistoon.

Olemme hyvin usein tuottaneet esityksemme alusta loppuun saakka itse. Saatuaamme yhteistyösopimuksen Riihimäen Teatterin kanssa jäi lipunmyynti ja osa markkinoinnista teatterin vastuulle. Tämä helpotti omaa osuuttamme tuotantotyöstä. Esitystämme markkinoitiin osana Riihimäen Teatterin vierailijaohjelmistoa jo kevään 2016 teatteriesitteessä. Syksyllä 2016 suunnittelimme ja painatimme omat julisteet ja mainoslehtiset kuitenkin itse sekä markkinoimme tulevaa teosta sosiaalisessa mediassa.

Tulevaa esitystä alettiin aivan ensimmäiseksi markkinoida Riihimäen Teatterin omilla sivuilla, joten tätä tarkoitusta varten meidän tuli laatia teatteria varten tiedote sekä kuvaus esityksen sisällöstä. Mainosjulisteessa päädyimme käyttämään valokuvaa, jonka Riku otti minusta vuonna 2015 sooloesitykseni markkinointia varten. Kyseinen soolo tuli olemaan mukana myös tässä illassa. Kuvassa ei näy kasvoja, joten se mielestämme sopi tähän tarkoitukseen. Suunnittelin ja muokkasin julisteen itse, ja painatimme sen mustavalkoisena. Kävimme itse viemässä julisteita ympäri Riihimäkeä sekä muiden kaupunkien tanssikouluille. Teetimme myös pienempiä flajereita, joita oli helppo jättää muun muassa kahviloihin.

Samaa julistepohjaa käytimme myös Roinelan ja Keravan näytösten markkinoinnissa.

Jälkäläinen
 nykykanssa

RIIHIMÄEN TEATTERI
 to 6.10.2016 klo 19

tanssi:
Suvi Kajaus, Riku Koskinen, Sini Mäenpää

koreografiat:
Virpi Juntti, Riku Koskinen, Sini Mäenpää

liput: 25/14€
[www.lippu.fi /teatterin lipunmyynti](http://www.lippu.fi/teatterin_lipunmyynti)

KUVA 4. Juliste. (Kuva: Riku Koskinen)

3 TEOKSEN HARJOITTELUPROSESSI

Tässä kappaleessa kerron harjoitusjaksosta ja sen erilaisista vaiheista. Kerron myös kokemuksistani harjoitteluun liittyen.

3.1 Harjoitusvaihe

Toukokuussa 2016 pidimme Virpin kanssa palaverin ja suunnittelimme tulevaa yhteistyötä ja kartoitimme aikatauluja. Keskustelimme ajatuksistamme teokseen liittyen, ja Virpillä oli jo joitain ideoita vireillä. Kerroimme jonkin verran omia mieltymyksiämme ja toiveitamme, mutta halusimme kuitenkin antaa Virpille vapaat kädet. Varsinainen harjoittelu alkoi pian suunnittelupalaverin jälkeen.

3.1.1 Ensimmäiset harjoituspäivät kesäkuussa 2016

Varsinainen harjoitteluprosessi alkoi 1.6.2016 Teatterikorkeakoululla Helsingissä aurinkoisena ja kuumana kesäpäivänä. Aloitimme harjoittelun opettelemalla yhteistä valmista liikemateriaalia. Tämä tuntui sopivalta ja miellyttävältä tavalta aloittaa työskentely uuden liikemateriaalin parissa. Saimme opetteluun tukea paitsi Virpiltä myös toisiltamme, ja sarjoja kerrattiin aluksi moneen kertaan.

KUVA 5. Harjoitukset TeaKilla. (Kuva: Virpi Juntti)

Liikkeen opettelu koreografin mallista tuntui hyvältä. Omassa työssämme tanssijoina ja tanssinopettajina luomme niin paljon omaa liikemateriaalia, että oli varsin mukavaa opetella toisen liikettä. Olimme innoissamme ensimmäisten harjoitusten jälkeen, sillä olimme saaneet jo paljon aikaan.

Virpi opetti ensimmäisellä harjoituskerralla pätkän tulevasta soolostani, ja mietin vaan, että vau – onpa ihanaa saada tehdä jotain näin pelkistettyä koreografiaa ilman ylimääräisiä kikkailuja. Ihanaa päästä tulkitsemaan! (Mäenpää 2016.)

Toiset harjoitukset pidettiin heti seuraavana päivänä. Tällöin työstimme eniten kontaktissa tapahtuvaa duettoa, jossa konkreettinen fyysinen kontakti säilyi miltei katkeamattomasti. Harjoittelu alkoi vastakkain seisomisesta, josta ryhdyttiin etsimään eri suuntaisia askeleita ja painonsiirtoja tunnustellen toisen ajoitusta ja rytmiä, säilyttäen käsivarret jatkuvassa kontaktissa toisiinsa. Työskentely oli tutkivaa, ja erilaisia vaihtoehtoja kokeiltiin useaan otteeseen. Yksinkertaiset askeleet ja niiden muodostamat neliöt ja suoraviivaiset linjat olivatkin yllättävän vaikeasti muistettavia, kun niitä varioitiin. Tämä kohta vaati meiltä kertausta vielä ennen ensi-iltaakin.

Muistan kuinka harjoittelimme askelkuvioita kotonamme. Kohta vaati aina täydellistä keskittymistä ja monesti harjoituksissakin jompikumpi meistä mokasi jossain askeleessa. Keskittymistä hankaloitti se, että meidän tuli säilyttää tutkiva ja kuulosteleva mielentila seistessämme ja liikuessamme kasvojen kasvojen. Pokka petti enemmän kuin usein. Eikä silmiin katsominen ainakaan onnistunut...

Muutaman ensimmäisen harjoituspäivän aikana olimme ehtineet rakentaa duettoja, yhteistä liikemateriaalia sekä minun ja Rikun soolojen osia. Työskentely tuntui alusta alkaen tehokkaalta ja inspiroivalta.

Heinäkuuksi jäimme kesälomalle odottaen mielenkiinnolla jatkoa.

3.1.2 Harjoitukset jatkuvat

Elokuussa jatkoimme harjoittelua Footlightilla Mannerheimintiellä. Vuokrasimme salin keskimäärin 1-2 kertana viikossa. Joinain kertoina harjoittelimme jo ennen Virpin tuloa ja muistelimme edellisissä harjoituksissa työstämäämme materiaalia sekä siihen tehtyjä muutoksia.

Muistan kuinka joskus oli hankalaa hypätä harjoituksiin täysin toisen tyylisten töiden jälkeen. Projektissa olikin haasteena juuri pirstaleisuus. Oli haaste ensinnäkin sovittaa kolmen kiireisen freelancerin aikataulut yhteen. Oli myös haastavaa hajauttaa omaa keskittymistään usean päällekkäisen työprojektin vuoksi. Tosin sitäkin freelancerin arki monesti on: joskus töitä on liian vähän ja välillä taas aivan liikaa. Taiteellisen työskentelyyn olisi kuitenkin tärkeää saada riittävästi aikaa ja tilaa, jotta teos saisi kypsyä rauhassa.

Onnistuimme kuitenkin löytämään yhteisiä harjoitusaikoja tarpeeksi, ja prosessoimme teosta Rikun kanssa myös omalla ajallamme. Teoksen äärelle palaaminen tosin vaati aina itsensä uudelleen ohjelmointia suorituskeskeisen arjen keskellä. Eikä se aina ollut niin helppoa.

KUVA 6. Harjoitukset Tanssistudio Footlightilla. (Kuva: Virpi Juntti)

Syyskuussa pidimme kaikki harjoitukset Riihimäellä osittain kansalaisopiston salissa ja osittain Tanssistudio Dance Artin tiloissa. Ja vaikka sovittelimmekin harjoituksia työpäivillemme ja niiden lomaan, tuntui tämän produktion parissa työskentely aina tanssalille päästessä mieleiseltä. Meille oli usein helpompaa harjoitella kotipaikkakunnallamme, mutta tällöin Virpi joutui matkustamaan joko Helsingistä tai Tampereelta junalla.

3.2 Liikemateriaali

Virpin liikekieli muistuttaa mielestäni paljon Tommi Kitin liikekieltä, mikä on luonnollista, sillä Virpi on toiminut Kitin tanssijana tämän ryhmän toiminnan alusta alkaen. Virpin liikettä leimaa vahva maanläheisyys, painonsiirrot, pudotukset, rytmittely ja rehelliseen rentouteen pyrkiminen. Rikulle ja minulle oli haastetta nimenomaan taloudellisen liikkumistavan löytämisessä ja ylläpitämisessä. Joskus tämä oli helpompaa ja joinain päivinä taas vaikeampaa. Tämä riippui paljon esimerkiksi siitä, minkälaista treeniä olimme tehneet harjoituksia ennen. Jos alla oli balettitunti, oli rentouden ja painovoiman löytäminen hankalampaa kuin nykytreenin jälkeen.

Vaiheessa, jossa pääsimme jo syventämään liikelaatuja, oli koreografia vielä pirstaloituna osiin, joita tarkastelimme erillisinä vaikkakin tiesimme niiden tulevan nivoutumaan yhteen myöhemmässä vaiheessa.

Liikemateriaalin työstäminen laadullisesti vaati useita toistoja. Liikekieli oli meille molemmille hyvällä tavalla haastavaa kaikkine kiertoineen, suuntineen, heilautuksineen, painonsiirtoineen ja mielenkiintoisine yksityiskohtineen. Myös rytmitykset olivat vaihtuvia ja yllätyksellisiä. Kehon ohjelmoiminen uudelle taajuudelle vei oman aikansa.

Ensimmäisenä opettelemamme liikemateriaali sisäistyi helpoiten. Tuntui, että vielä edellisellä viikolla ennen ensi-iltaa osa liikemateriaalista haki muotoaan ja rytmιάän. Koen, että usein juuri liikkeen rytmin löytäminen auttoi konkreettisesti liikkeen koko olemuksen kirkastamiseen ja sisäistämiseen. Jollain tapaa hermoilin lähinnä omasta osuudestani ja siitä, onnistunko sisäistämään liikkeen tarpeeksi hyvin ennen esitystä.

Muistan eräässä vaiheessa esityksen jo lähestyessä olleeni aivan jumissa määrätyn soolossani olevan kohdan kanssa. Tuntui etten saanut liikettä kulkemaan luontevasti, ja tästä muodostui minulle alitajuinen jännitys, josta aiheutui toistuva "blackout" kyseisessä kohdassa. Luulen tämän johtuneen siitä, että liikejatkumo ei tuossa kohdassa ollut omalle keholleni luontevan tuntuinen, ja opettelin sen alun alkaen melko nopealla aikataululla, joten se jäi hiukan hataralle pohjalle. Virpin kanssa muistellen liike tuntui jälleen sujuvan, mutta kun jäin sen kanssa yksin, tuntui se taas hankalalta. Lopulta pääsin tästä vaiheesta yli enkä esityksessä joutunut enää miettimään asiaa.

Duettomateriaalia kehittelimme ja jalostimme yhteistyössä. Virpi antoi idean ja suunnan, me kokeilimme ja ehdotimme ratkaisua, ja Virpi jälleen ohjasi tapahtumaa kehittäen ehdotustamme. Virpi ei tyytynyt helppoihin tai ilmeisimpiin ratkaisuihin, eikä halunnut käyttää meille tai itselleen tyypillisiä tapoja edetä liikkeestä toiseen. Sen sijaan etsimme erilaisia ja mielenkiintoisempia tapoja kuljettaa liikettä ja etsiä reittejä. Tämä oli myös minulle ja Rikulle antoisaa ja kiinnostavaa, sillä työskenneltyämme jo 18 vuoden ajan yhdessä on parityöskentelyymme väistämättä muodostunut lähes automatisoituneita reittejä. Niinpä olikin ihanaa joutua ohjatusti hakemaan ja tutkimaan muita ratkaisuja.

Saimme eräässä harjoituksessa tehtäväksi luoda omat lyhyet liikekombinaatiot määrätyn teeman pohjalta. Opetimme nämä pätkät sitten toisillemme ja Virpi muokkasi niitä edelleen. Myöhemmin näitä liikesarjoja käytettiin teoksessa, ja näitä muokattiin kaanonissa ja eri suunnissa.

Kun koreografiset palaset lopulta liimattiin toisiinsa, avautui teoksen tarina meille ilman, että aihetta tarvitsi analysoida. Teoksen kaari rakentui luontevasti nivoen eri osiot toisiinsa. Merkitykset syntyivät kuin itsestään, ja teoksen eheä kokonaisuus hahmottui pakottamatta.

Harjoitukset videoitiin jokaisella harjoituskerralla. Pystyimme videon avulla käymään koreografiaa läpi mikäli harjoituksista sattui olemaan pidempi tauko. Videoita katsoessa voi myös todella huomata kehityskaaren, joka teoksen harjoitteluprosessin aikana on tapahtunut. Esimerkiksi joissain elokuun videoissa duettomateriaali vielä paikoin takkuilee, mutta on jo syyskuun videoissa sulavaa.

Pidän videointia omassa taiteellisessa työssäni tärkeänä työkaluna. Olen kuvannut aina esimerkiksi soolotöitäni koko harjoitusvaiheen läpi ja sitä kautta korjannut omaa toimintaani kuten vaikkapa liikkeiden rytmittämistä. Tämä on tärkeää etenkin silloin, kun työssä ei ole ulkopuolista ohjaajaa.

3.3 Teoksen osatekijät

Teoksen valmistumiseen liittyi paljon oleellisia osatekijöitä, joista kerron tässä kappaleessa.

3.3.1 Musiikki

Tunnen, että musiikki toimi harjoituksissa alkuun inspiroijana. Emme olleet sopineet musikaalista ajoitusta, vaan kuuntelimme Rikun kanssa toisiamme. Virpi antoi meidän pitkälti etsiä sopivaa toimintatempoa. Yhteisen tempon etsiminen ja toteuttaminen pakotti meidät erityisen herkkään läsnäoloon ja toistemme kuunteluun. Yritimme hengittää liikettä samaan aikaan.

Määrätyissä kohdissa Virpillä oli tarkka näkemys liikkeen rytmittämisestä, vaikka hän antoikin meille aikaa sen etsimiseen. Askelten rytmiset koukerot vaativat lukuisia toistoja, mutta Virpi jaksoi toistaa näitä kohtia kanssamme uudelleen ja uudelleen. Oli hieno tunne vihdoinkin löytää tämä musikaalinen ajoitus. Virpin materiaali sisältää paljon pidätyksiä ja purkauksia, jotka muistuttavat minua Tommi Kitin Spiraalista.

Tommi Kitin koreografinen liikedyneamiikka ja musikaalisuus on virtuoosimaista. Kitti on sanonut haluavansa luoda liikkeellä ”musiikkia”. Hän kertoo luovansa liikkeen ja musiikin yhteisvaikutuksella uusia merkityksiä. (Jyrkkä 2005, 227.) Mielestäni Kitin teosten hienous piilee juuri hänen taidossaan käyttää kehoa musikaalisena instrumenttina.

Tanssi on ihmisen liikkeellä synnyttämää taidetta, liukuvaa, elastisesti jatkuvaa ainetta erilaisten liikkeellisten aineiden ja liiketuntujen sinfoniaa. Pidätys ja purkaus. Pysähdys ja isku. Tässä mielessä, ei pelkästään kuin tanssimaan kutsuvana, vaan rakenteellisesti pitkälti yhtenevänä, tanssi liittyy musiikin olemukseen. (Jyrkkä 2005, 227-228.)

Eräissä harjoitusvaiheissa Virpi kokeili erilaisia musiikkivaihtoehtoja jo harjoittelemaamme liikemateriaaliin. Nämä kokeilut kuvattiin, ja Virpi jäi pohtimaan sopivaa vaihtoehtoa. Lopulta Virpi päätyi käyttämään musiikkia, joka meillä oli ollut käytössä alusta saakka.

Riku antoi minulle rohkeuden käyttää minulle hyvin epätyypillistä musiikkia. Alunperin vain harjoituskappaleeksi (oikea tempo) tarkoittamani musiikki päätyi lopulliseen esitykseen, koska Riku piti siitä ja se toimiikin kokonaisuudessa hienosti. (Juntti 2017.)

Teoksen äänimaailma muotoutui lopulta kahden eri säveltäjän – Subheim ja Arure - kappaleista, jotka yhdisteltiin keskenään sopivaksi kokonaisuudeksi. Virpi editoi musiikit itse ja toteutti äänimaailmaa osittain myös meidän tanssijoiden rytmin mukaan. Vielä viimeisiä harjoituksia varten musiikkia pidennettiin eräästä kohdasta, koska tarvitsimme duetossa enemmän aikaa määrättyihin

liikkeisiin. Meille tanssijoille musiikit loivat äänimaailman, joka antoi helposti suunnan liikkeen tulkitsemiselle.

Vielä viimeisillä viikoilla, kun musiikkia vielä editoitiin ja teokseen tehtiin muutoksia ja lisäyksiä sekä hiottiin tanssin oikeaa rytmiä, kävimme Virpin kanssa Facebookin Messengerin kautta viestinvaihtoa. Virpi kirjoitti meille ohjeita ja liitti mukaan harjoituksista kuvatun videon, johon hän oli lisännyt musiikin siihen kohtaan, jossa halusi koreografian kulkevan. Hän myös antoi sekunnin tarkkoja ajoituksia määrätyille koreografisille kohtauksille, jotta voisimme harjoitella näitä itsenäisesti ja saada varmuutta ja täsmällisyyttä työskentelyymme.

3.3.2 Puvustus

Puvustuskysymyksen otimme ensimmäistä kertaa puheeksi jo suunnittelupalaverissa toukokuussa. Virpin ajatus oli säilyttää puvustus pelkistettynä ja maanläheisenä. Aihe nostettiin esiin välillä harjoituksissa, mutta kenellekään meistä ei muodostunut selkeää ajatusta minkälaiset vaatteet voisivat olla teokseen sopivat.

Vasta lähempää esitystä otimme puvustusaiheen todelliseen mietintään, eikä tähän oikeastaan suhtauduttu erityisen kunnianhimoisesti. Virpi oli vastaanottavainen ehdotuksillemme, ja päädyimme hyödyntämään jo meillä olemassa olevia vaatteita. Kokeilimme harjoituksissa muutamia vaihtoehtoja, joista tarkoitukseen sopivat asukokonaisuudet määrittyivät aika helposti. Kaikki vaatteemme olivat mustia, ja niiden lisäksi käytimme polvisuojia. Vaatetus oli tyyliiltään melko tavanomainen, ja jos minulla olisi ollut aikaa, olisin mielelläni ommellut itselleni uudet housut erilaisesta materiaalista. Virpi antoi meidän itse valita haluammeko tanssia paljasjaloin vai sukilla. Päätimme tanssia paljain jaloin, koska se sopi mielestämme teoksen maailmaan parhaiten.

Virpi pohti pukusuunnittelijan mahdollista käyttämistä tulevaisuudessa, mutta katsotaan kuinka jatkorahoituksen käy. Elokuun esityksiin suunnitelmistani ainakin on ommella itselleni uudet housut.

3.3.3 Käsiohjelma

Käsiohjelman kokosin itse, ja liitin siihen jokaisen esiintyjän sekä koreografian lyhyen esittelyn. Valitsin käsiohjelman kanteen kuvan vanhasta duetostamme, joka on Reija Wäreén käsialaa. Saimme tulostaa käsiohjelmat teatterilla esityspäivänä.

Käsiohjelma on opinnäytetyön liitteenä (LIITTEET 2 ja 3.)

4 TEOKSEN TAUSTAT

Ambedo syntyi sellaisena hetkenä, että työstin itsessäni sitä, että en ahdistuisi liikkeen tuottamisesta vaan pitäisin luomisprosessin kevyenä, vaikka löytyneet liikkeet olisivat kuinka yksinkertaisia eivätkä tyydyttäisi minua. (Juntti 2017.)

KUVA 7. Roinelan esitys. (Kuva: Johanna Tunkkari)

4.1 Teoksen rakenne

Teosta alettiin työstää erillisistä koreografisista osista, jotka myöhemmin nivottiin yhteen. Teoksen kaari ja lopullinen tarina selkiytyi vasta loppua kohti. Teos myös nimettiin vasta, kun teos oli valmistumassa. Siitä tuli lopulta noin 15 minuutin mittainen kokonaisuus.

Ambedo alkoi soolollani, jota seurasi kohtaaminen ja duetto Rikun kanssa. Seuraavaksi oli vuorossa Rikun soolo ja tämän jälkeen vielä yhteinen tanssi, johon teos päättyi.

4.1.1 Sinin soolo

Koko teos alkaa omalla soolollani. Seison aluksi paikallani, kun musiikki alkaa ja valot nousevat. Hahmoni on vahva ja intensiivinen, ja olemus ehkä jopa hieman uhkaava. Sooloni liikekieli on hyvin pelkistettyä, pääosin hidasta liikejatkumoa, joka välillä katkeaa teräviin iskuihin. Tempo kasvaa loppua kohti.

Nautin sooloni harjoittelusta alusta saakka. Siinä vaadittu syvä ja voimakas läsnäolo tekivät sen tanssimisesta hienoa. Minun oli helppoa heittäytyä rooliini ja pysyä liikkeen takana. Toki soolossani oli kohtia, joiden hiominen sujuviksi vaati harjoittelua ja useita toistoja. Laatujen herkkyyys ja voimakkuus sekä dynaamiset vaihtelut haastoivat minua työssäni.

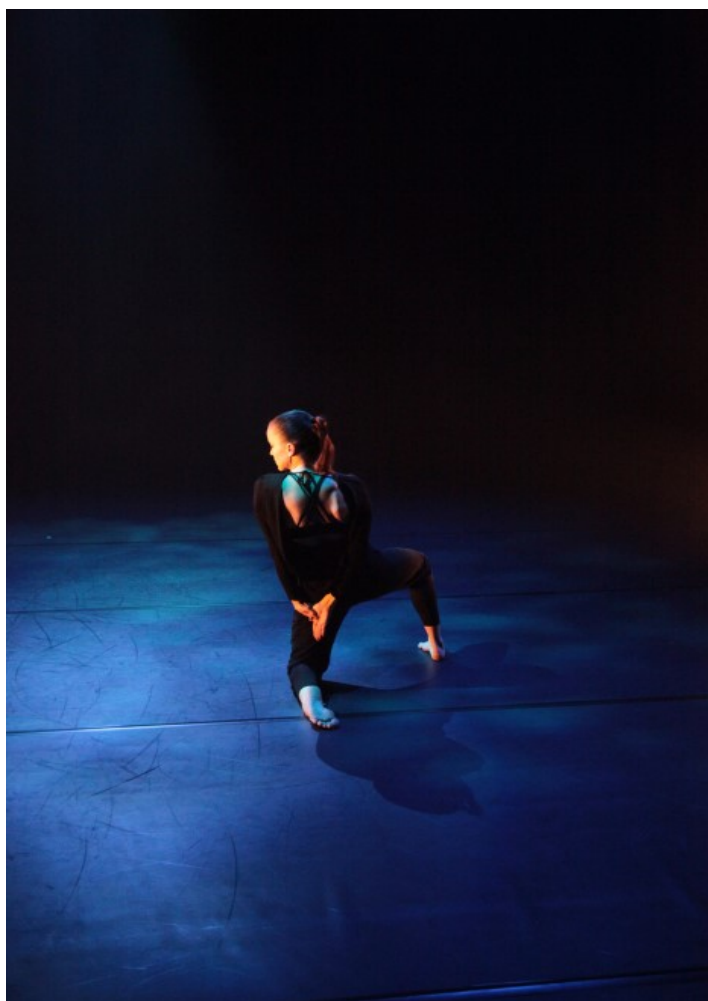
Soolossani vaadittu olemisen intensiivisyys oli kiehtovaa ja vangitsevaa. Voimakkaan läsnäolon tunne oli saavutettavissa jo vahvan mielikuvan luovan musiikin avulla. Tanssijana koin jopa saavuttavani eräänlaisen vallan tunteen vain seisomalla ja tuijottamalla eteenpäin.

Koin sooloni liikelaatujen päässeen oikeuksiinsa juuri voimakkaan hahmon kautta. Hahmon joka halusi hallita ympäristöään. Tämä hahmo tosin pehmeni joutuessaan vuorovaikutukseen toisen henkilön kanssa.

Harjoittelin tänään sooloani, johon Virpi oli juuri tehnyt muutoksia. Hän oli lähinnä lisännyt pari liikkeellistä korjausta sekä ehdottanut määrättyjä musikaalisia ajoituksia. Hän ei esimerkiksi halunnut minun tekevän joitain vahvoja liikkeitä määrättyillä musiikin iskuilla, vaan juuri ennen niitä tai niiden jälkeen. Musiikissa oli useita hiljaisia hetkiä, joten minun oli vaikea arvioida iskujen tarkkaa ajoitusta. Löysin kuitenkin ihan vahingossa tosi hienoja hetkiä, jolloin liike ja musiikki kävivät vuoropuhelua. Tavallaan haluaisin tämän säilyvän, mutta toisaalta en halua säilyttää tempoa aina samana. Tahdon jättää tilaa myös hetkessä aistimiselle ja fiilistelylle. (Mäenpää 2016.)

Virpi antoi minulle soolossani pitkälti vapaat kädet. Hän ohjasi, mutta salli minun viedä sooloa omaan suuntaani. Virpi antoi liikemateriaalin, jota tulkitsin parhaani mukaan ja luulen onnistuneeni tässä varsin hyvin.

Sinin soolo syntyi puhtaasti improvisoidun materiaalin pohjalta ja aika musiikkiliikkeyhdistelmistä ja se oli minulle tavallaan uutta. Olin tehnyt sitä aikaisemminkin, mutta aika kokemattomille tanssijoille. Liikkeen idea on improvisoidussa materiaalissa minulla vielä aika pinnallinen ja koen, että silloin tanssijan pitää alkaa työstämään materiaalia oman persoonansa kautta ja myöskin lähteä tutkimaan annettua aihiota ja viemään sitä pidemmälle. Siihen ei välttämättä ole työkaluja jos ei ole jo kokemusta tanssijan työstä. Koreografin tehtävä on toki auttaa ja antaa työkaluja, mutta joku henki liikkeestä jää usein puuttumaan. Siihen vaikuttaa toki myös aika ja jos sitä ei ole paljon niin pitkän linjan ammattilainen ottaa tilanteen haltuun huimasti nopeammin. Niin kuin Sini teki. Aidosti yllätyin, kuin näin soolon hänen tekemänään. Tuntui, että joku minua taitavampi koreografi oli ollut asialla. Samoin toimi työskentely Rikun kanssa. (Juntti 2017.)

KUVA 8. Sinin soolo. (Kuva: Vilja Tamminen)

4.1.2 Kohtaaminen – duetto kontaktissa

Sooloni lopussa Riku kävelee lavalle. Yritän kulkea hänen ohitse, mutta hän pysäyttää minut. Tästä alkaa varovainen tutustuminen, joka johtaa liki katkeamattomassa kontaktissa tapahtuvaan duettoon. Mielestäni etenkin tässä kohtauksessa kiteytyy Ambedon ydinajatus – pieniin hetkiin kiinnittyminen ja täydellinen läsnäolon tilan löytäminen, jolloin ympäröivä todellisuus hetkeksi haihtuu huomion kiinnittyessä johonkin yksinkertaiseen ja konkreettiseen.

Mitä enemmän harjoittelimme tätä duettoa sitä enemmän siihen uppouduimme ja löysimme tulkinnallisesti yksityiskohtaisia ja itseämme kiinnostavia hetkiä.

KUVA 9. Näyttämöharjoitus Riihimäen teatterilla. Dueton alku. (Kuva: Vilja Tamminen)

4.1.3 Rikun solo

Kun duettomme päättyy, Riku jatkaa vahvaan ja dynaamiseen sooloonsa, jossa hän pääsee esittämään omia vahvuuksiaan. Vahva jännite ja sen purkaminen vuorottelevat, ja yllätykselliset momentit luovat kontrastia edeltävälle tasalaatuiselle ja seesteiselle duetolle.

Rikulla oli laatuja, joita en välttämättä teoksessa nähnyt, mutta hänellä oli tinkimätön halu löytää minun tavoittelemani asiat ja intohimoinen suhde liikkeeseen jolloin koin ettei haitannut, kun esitin vaatimuksia. Sitä kautta tapahtui myös niin, että aloin myöntyä hänen liikelaaduilleen. Tuntui, että löysimme hyvän balanssin asian suhteen. (Juntti 2017.)

KUVA 10. Roinelan esitys. Rikun solo. (Kuva: Johanna Tunkkari)

4.1.4 Yhteinen tanssi

Rikun soolon päätteeksi kävelen näyttämön reunalta takaisin keskelle, ja aloitamme yhteisen tanssin, joka vaihtelee unisonon, kaanonin ja yksilöllisten liikefraasien välillä. Tämä teoksen osa on haasteellinen, koska tanssimme erillämme, mutta meidän tulee silti paikoin pyrkiä säilyttämään yhteinen liikkeellinen tempo. Toisen kuuntelu on paljon yksinkertaisempaa läheisemmässä kontaktissa. Tunnumme kuitenkin toisemme niin hyvin, että osaamme usein ennakoida toistemme liikkeitä, sillä tunnumme toistemme toimintatempon. Minä olen meistä hitaampi ja maltillisempi, ja Riku puolestaan nopeampi toimija. Muistaen tämän pystymme tarpeen mukaan tietoisesti säätämään liikkeen energiaa ja rytmiä.

KUVA 11. Näyttämöharjoitus Riihimäen Teatterilla. Yhteinen tanssi. (Kuva: Vilja Tamminen)

Haastattelin Virpiä sähköpostitse asettamalla hänelle kysymyksiä tanssiin, koreografian työhön sekä Ambedoon liittyen. Kysyin häneltä esimerkiksi hänen tavoitteistaan ja niiden toteutumisesta tähän produktion liittyen.

Tavoitteet toteutuivat hyvin. Keveys onnistui ja se oli paljolti tanssijoiden ansiota jotka sietivät hyvin keskeneräisiä liikeaihioita ja kokeiluja. Kontaktiosuuteen löytyi juuri se tunnelma mitä havittelin. Ambedo oli minulle jo viides duetto ja mietin (tein yhtä myös samanaikaisesti Ambedon kanssa), että voiko aiheeseen enää saada jotain uutta. Mielestäni löysin mielenkiintoisen jännitteen joka syntyi liikkeellisistä teoista. Halusin välttää parisuhdepohdintaa, esitettyjä tunnetiloja, ristiriitoja, jättämissä, lähtemisiä jne. En halunnut alleviivata vaan halusin jättää katsojan omalle tulkinnalle tilaa - että hän voi itse päättää mikä näiden henkilöiden suhde on. Halusin jättää katsojalle tunteen, että hän haluaisi nähdä lisää. Onnistuin myös jättämään itselleni tunteen, että haluaisin vielä jatkaa tai syventää teosta. (Juntti 2017.)

4.2 Ambedo

Nimi Ambedo muotoutui vasta teoksen loppuvaiheessa. Seuraava teksti on Virpin käsiohjelmaan liittämä kuvaus teoksesta ja sen nimestä.

The Dictionary of Obscure Sorrows” eli vapaasti suomennettuna ”Vaikeaselkoisten surujen sanakirjan” kirjoittajan John Koenig mukaan ”ambedo” kuvaa alakuloista ja muuntunutta tietoisuuden tilaa jolloin ihminen uppoutuu huomaamattaan yksityiskohtaisiin aistihavaintoihin - siihen kuinka sadepisarat ropisevat ikkunaan, tai korkeat puut huojuvat tuulella, miten kermapiilvet pyörteilevät kahvissa - hän syventyy ohimennen kokemaan teon tai tapahtuman vain sen itsensä vuoksi. Minä tulkitSEN ambedon mielentilaksi, jolloin olen iloinen kaikkein yksinkertaisimmasta asiasta eli elossa olemisesta. Tanssiminen parhaimmillaan aiheuttaa vastaavan tunteen. Ambedo-sana tämän tanssiteoksen nimenä kertoo siitä, että teosta tehdessäni huomasin, että sen minkä luulin olevan kiinnostavaa ei sitä ollutkaan ja se mikä tuntui mitättömältä nousi esille ja kirkastui. Tämä on paljolti myös teoksen tanssijoiden Sinin ja Rikun ansiota, sillä he onnistuivat poimimaan liikeaihoistani yksityiskohtia, joita en itse olisi ymmärtänyt korostaa ja he syventyivät liikkeiden laatuihin intohimoisesti rakentaen näin teokselle dramaturgian. (Virpi Juntti)

The Dictionary of Obscure Sorrows is a compendium of invented words written by John Koenig. Each original definition aims to fill a hole in the language—to give a name to emotions we all might experience but don’t yet have a word for. ambedo n. a kind of melancholic trance in which you become completely absorbed in vivid sensory details —raindrops skittering down a window, tall trees leaning in the wind, clouds of cream swirling in your coffee—briefly soaking in the experience of being alive, an act that is done purely for its own sake. (Ote käsiohjelmasta)

Virpi esitti ensimmäistä kertaa meille ajatuksensa teoksen nimestä istuessamme harjoitusten jälkeen riihimäkeläisessä kahvilassa. Nimi ja sen tarkoitus tuntui meistä varsin järkeenkäyvältä ja sopivalta teoksen maailmaan. Ymmärsimme heti sanan merkityksen arjessa ja tiesimme pystyvämme välittämään oikean ajatuksen teoksen kautta. Ambedo on hieno hetki, johon jokaisen tulisi elämässään riittävän usein pysähtyä.

5 ESITYKSET

Tässä kappaleessa kerron erikseen jokaisesta Ambedon esityksestä syksyltä 2016.

5.1. Ensi-ilta

Ambedon ensi-ilta oli torstaina 6.10.2016 klo 19 Riihimäen Teatterin näyttämöllä.

Ensi-iltapäivänä saavuimme teatterille klo 10, jolloin aloitimme valojen rakentamisen ja suunnittelun. Päivä vierähti nopeasti, mutta paniikilta ja kiireeltä vältyttiin. Jotenkin ajoitukset kaiken organisoinnin osalta sujuivat ongelmitta ja osuivat kohdilleen. Yhteistyö Riihimäen Teatterin kanssa sujui kaikin puolin moitteettomasti.

Päivään mahtui monenmoista, sillä rakensimme yhteensä neljän teoksen valotilanteet Ambedoa lukuunottamatta – Ambedon valotilanteet Virpi kävi teknikkojen kanssa läpi samalla kun me Rikun kanssa saimme keskittyä harjoitteluun. Olimme tähän saakka harjoitelleet ainoastaan harjoitussaleissa, mutta koska näyttämö oli meille ennestään tuttu, ei koreografian sijoittelu näyttämölle tuottanut ongelmia.

Itse näytös sujui myös hienosti. Kaikki eri teokset onnistuivat kaiken kaikkiaan hyvin. Ambedon esittämisessä oli aivan erityinen tunnelma ja lataus, sillä teos oli ensimmäistä kertaa yleisön nähtävillä. Määrättyä jännitystä loi se, että kokonaisuus oli vasta hiljattain muokattu lopulliseen muotoonsa, ja se oli meille tanssijoille tuore. Koimme saavuttaneemme hienon tunnelatauksen esityksessä, ja tämä peittosi mahdolliset tekniset epätarkkuudet, joita tuore esitys piti vielä omasta mielestämme sisällään.

Yleisöä meillä oli todella kiitettävästi ottaen huomioon yleiset kävijämäärät maakuntien teattereissa saati sitten tanssiesityksissä. Saimme erityisen mieltä lämmittävää palautetta, ja esimerkiksi läsnäoloa ja tanssin intensiteettiä keuhuttiin kovin. Ambedo oli myös herättänyt ajatuksia, ja monen katsojan mielestä teos oli vaikuttava. Myös myöhemmin tämän esityksen jälkeen kuulumme riihimäkeläisiltä katsojilta positiivisia kommentteja.

5.2 Nurmijärvi

Toinen esityksemme Ambedosta oli pari päivää ensi-illan jälkeen Nurmijärven Klaukkalassa Roinelan seuraintalolla lauantaina 8.10.2016. klo 18. Oli mukavaa saada näin lyhyellä aikajänteellä jatkumo esityksille. Tiedämme kuinka työlästä teosten uudelleen lämmittäminen voi olla, joten tässä tilanteessa säästimme sen vaivan.

Jos Riihimäen Teatterissa meille oli laitettu kaikki valmiiksi väliaikaeväitä myöten, oli Roinelan keikka todellinen tee se itse -näytös. Roinela oli myös tilana hyvin erilainen teatteritilaan verrattuna. Sinne asetimme itse tanssimatot, katsomon tuolit sekä asensimme valoheittimet ja äänentoistolaitteet. Yritimme jakaa tilaa harmaalla harsoverholla, joka näkyy määrättyissä valokuvissakin "ei niin kovin kauniina" taustana.

Katsojia meillä oli kolmisenkymmentä, joten istumapaikat riittivät hyvin. Tuossa illassa oli Ambedon lisäksi myös kolme muuta teosta Riihimäen näytöksestä. Ambedon esittämiseen saavutimme määrätyn rauhan, sillä ensi-illan jännitys oli poissa. Valot olivat kirkkaammat eikä valotilanteissa ollut muutoksia. Myös yleisö oli lähempänä, ja näimme heidät konkreettisesti toisin kuin teatterin lavalla.

Roinelan esitys keräsi myös katsojilta hyvää palautetta, ja ilta oli onnistunut.

5.3 Kerava

Syksyn kolmas esitys Ambedosta ajoittui kahden kuukauden päähän ensi-illasta. Olimme varanneet esitykselle tilan Keravan lukion auditoriosta lauantaille 10.12.2016. Samassa illassa esitin myös Riihimäen illassa mukana olleen sooloteokseni Kannattelua.

Ensi-illasta oli sen verran pitkä aika, että teos täytyi lämmittää uudelleen. Harjoittelimme sitä muutamia kertoja Rikun kanssa itsenäisesti ilman Virpin ohjausta. Tuntuma palautui nopeasti, ja määrättyt asiat tuntuivat jopa kypsyttyneen tauon aikana.

Valitettavan haasteen esitykselle toi se, että mursin pikkumarpaani marraskuun viimeisellä viikolla erään toisen tanssiesityksen harjoituksissa. Varvas ei vielä ollut parantunut joulukuun esitykseen mennessä, eikä asiaa auttanut jatkuva harjoittelu. Harjoituksissa jätin tosin joitain asioita tekemättä, koska säästelin esitystä varten. Ennustinkin vaan "hiihteleväni" esityksen jotenkin läpi.

Teipatulla jalalla onnistuin kuitenkin esiintymään kunnialla – tosin jalka oli todella kipeä näytöksen jälkeen. Onneksi tästä esityksestä alkoi joululoma.

Esiintymistilanamme toimiva auditorion lava oli melko pieni. Siihen tosin olin osannut varautua, sillä tanssiessani Keravan Tanssiopistossa esiinnyimme kyseisellä näyttämöllä usein. Sooloille ja duetoille lava kuitenkin on melko riittävä, vaikka hieman joutuimmekin soveltamaan tilan käyttöä aikaisempiin esityksiimme verrattuna.

KUVA 12. Harjoitukset Keravan lukion auditoriossa. (Kuva: Suvi Kajaus)

KUVA 13. Harjoitukset Keravan lukion auditoriossa. (Kuva: Suvi Kajaus)

5.4 Tulevat esitykset

Sovimme jo syksyllä 2016 alustavasti esiintymisestä Hämeenlinnan Tehdas Tanssii -festivaaleilla seuraavana kesänä. Ambedo esitetään Hämeenlinnan Vertas -näyttämöllä 7.8.2017 klo 19 osana Paikallisen tanssin iltaa.

Esitämme Ambedon myös Riihimäen Taidemuseolla 16.8.2017 sekä Keravan Teatterissa 12.8.2017.

6 TANSSIJUUESTA

Omat ihanteeni ja tavoitteeni tanssijana määrittelevät valintojani niin urallani kuin arjessakin. Valitsen vaikkapa mitä lajia haluan harjoitella ja kenen kanssa haluan työskennellä. Käsitys omasta tanssijuudesta ja kehosta työkaluna ohjaavat arkeani ja suuntaa, johon haluan pyrkiä.

6.1 Taustani ja arvoni tanssijana

Minulla on tanssijana monipuolinen tausta: olen aloittanut klassisella baletilla ja laajentanut myöhemmin jazztanssiin ja nykytanssiin. Minulla on lisäksi kokemusta muun muassa flamencosta ja stepistä. Olen aina nähnyt monipuolisuuden myönteisessä valossa, mutta olen joutunut kohtaamaan myös toisenlaisia näkemyksiä.

Olen aina arvostanut teknistä osaamista, mutta silti tärkeimmäksi koen liikkeellisen tulkinnan ja sen tunteen, jonka tanssija pystyy tanssillaan ja olemuksellaan välittämään. On ihanaa tuntea liike jokaisella solulla. Olen tanssijana dynaaminen, joten koen että haasteeni on osata rentouttaa, pudottaa ja käyttää vähemmän energiaa.

Tanssijantyössä minua inspiroivat uusien työtapojen kautta löytyvät oivallukset omasta kehosta. Jokin itselleni epätavallinen tyyli toteuttaa liikettä saattaakin sopia minulle todella hyvin ja näyttää yllättävän hienolta. Tanssija myös saattaa itse lokeroida itseään ja asettaa luovuudelleen rajoitteita. Helposti sitä jopa jämähtää ajatukseen siitä, että jokin määrätty liiketyyli on se paras ja oikea.

Olen tanssijana itsekriittinen, tunnollinen ja nöyrä liikkeen äärellä. Otan vastuun liikkeen opettelusta ja pyrin sisäistämään sen mahdollisimman tarkasti kaikkine laatu-tekijöineen. Laatujen säilyminen kuitenkin edellyttää jatkuvaa ylläpitoa, ja mikäli harjoittelussa on taukoja, kuten tämänkin teoksen harjoitusprosessissa, saattavat monet pienet nyanssit kadota tai heiketä.

Oppijana olen enimmäkseen visuaalinen ja kinesteettinen, joten minulle on tärkeää saada nähdä mallisuoritus ja testata sitä käytännössä. Tässä prosessissa Virpi usein tanssi itse mukana, mikä auttoi liikkeen prosessoinnissa esimerkiksi eri painotusten, rytmitysten ja heilahdusten omaksumisen kautta. Välillä joitain pätkiä toistettiin lukuisia kertoja. Ja lähes aina kun Virpi tanssi mukana, oli rytmitys helppo löytää, mutta kun jäimme omillemme, katosi liike aluksi helposti.

6.2 Tanssija-opettaja

Oma tanssijuuteni on ollut tärkein lähtökohta sille miksi opetan tanssia. Koen erityisen merkitykselliseksi jakaa niitä konkreettisia oivalluksia, joita oman kehoni kanssa työskentely on minulle antanut. Tästä syystä minulle on aina ollut luontevaa tehdä tanssijan ja tanssinopettajan töitä rinnakkain, sillä koen niiden ruokkivan toisiaan vahvasti.

Minulle on tärkeää saada tehdä omaa taiteellista työtäni ja käydä tanssitunneilla, koska jaan oppilaille omia kehollisia kokemuksiani. Kun tunnen liikkeen omakohtaisesti, osaan tätä tietoutta myös välittää eteenpäin helpommin. Pystyn oman kokemukseni kautta ohjaamaan oppilaitani ja auttamaan heitä ymmärtämään miksi mitäkin tehdään.

Olen onnistunut tanssin opettamisen ja liikeanalyysin kautta syventämään jo aikaisemmin oppimaani, ja oppinut näin ollen myös itse. Opettajuuden kautta minusta on siis tullut myös parempi tanssija. Joten vastavuoroisuus toimii lakkaamatta.

Tanssinopettajana jaan oppilaille niitä arvoja, jotka minulle ovat tärkeitä. Pyrin erityisesti kannustamaan heitä omakohtaisen liikeilmaisun etsimiseen ja toteuttamiseen. Korostan myös rehellisen läsnäolon merkitystä. Läsnäolo antaa liikkeelle sielun.

6.3 Esiintyminen ja läsnäolo

Esiintymisessä on upeaa saavuttaa flow-tila, jossa voi kokea olevansa ikään kuin aineeton. Tällaiseen tilaan pääseminen ei ole selviö, mutta lähelle tämän kaltaista tilaa kyllä voi päästä tanssissa useinkin. Itse olen kokenut flow-tilan muutaman kerran. Myös teoksessa Ambedo. Mitä vanhemmaksi tulen, sitä enemmän minua jännittää ennen esityksiä. Tunne kuitenkin kääntyy lavalle päästyäni, ja tunnen olevani kotonani. Minulla on jo niin paljon esiintymiskokemusta, että uskon vahvasti pystyväni esiintymistilanteessa selviytymään kunnialla mahdollisista virheistä huolimatta. En enää pelkää virheitä samoin kuin ollessani nuorempi, sillä uskon pystyväni ne korjaamaan tai peittämään.

Koen yleensä esiintyessäni voimakasta läsnäolon tunnetta, joka kantaa eteenpäin ja antaa varmuutta ja uskoa omaan suoritukseen. Tämä tila on vahvistunut kokemuksen ja iän myötä ja se antaa minulle tanssijana hienon euforisen elämyksen.

Kysyin haastattelussa Virpiltä mikä tekee liikkeestä/tanssista hänelle kiinnostavaa.

Silloin kun liike vie tanssijaa ja se synnyttää tunnetiloja ja tilanteita johon tanssijana saan yleisön mukaan tai katsojana voin mennä mukaan. Varmaan tämä on se flow, josta usein kirjoitetaan ja puhutaan. Muutaman kerran olen sen itse kokenut. Silloin on mahdollista ottaa riskejä ja kaikki onnistuu. Tanssia ei joudu ajattelemaan suorituksena vaan se on energiaa, joka imee mukaansa. (Juntti 2017.)

KUVA 14. Roinelan esitys. (Kuva: Johanna Tunkkari)

Esiintyminen on minulle mielekästä ja tärkeää, sillä jo lapsesta saakka olen osannut ilmaista itseäni parhaiten tanssin keinoin. Vanhemmiten suhde esiintymiseen on kuitenkin muuttunut, eikä jatkuva lavalla olo tunnu enää yhtä tärkeältä kuin aikaisemmin. Tanssin merkitys muuttuu elämäkokemuksen ja omien tarpeiden myötä.

Olen aina toiminut tanssijantyön ohella myös tanssin opettajana. Koen, että oppilaideni onnistumisen ja edistymisen seuraaminen tuottaa nykyään miltei yhtä suurta tyydytystä kuin itse esiintyminen. Oppilaiden omistautuminen ja intohimo tanssiin on todella palkitsevaa, ja tällöin tunnen onnistuneeni jakamaan heille palan omasta palostani tanssia kohtaan.

6.4 Tanssin merkitys

Tanssi kietoutuu elämäni monin tavoin ja se liittyy voimakkaasti ja erottamattomasti identiteettiini. En edes osaa kuvitella kuka olisin ilman tanssia ja millaiseksi elämäni olisi muodostunut. Tanssi antaa elämään kauneutta, iloa ja sisältöä – missä muodossa se sitten esiintyykin.

Koska arvostan Tommi Kitin työtä, olen tutustunut hänen ajatuksiinsa tanssiin ja sen tekemiseen liittyen. Kitti on kuvaillut käsitystään tanssimisen merkityksestä seuraavalla tavalla:

Tanssiessaan ihminen on läsnä koko olemuksellaan, olentona kaikkine puolineen eläen voimakkaasti – mikä ymmärtääkseni on elämisen pohjimmainen, itsekeskeinen sisältö. Koen olevani, kun tanssin. Niin elämän-, olemassaolon kuin läsnäolon tunteeni on kohonnut. (Jyrkkä 2005, 227.)

Tanssi todellakin on täydellisen läsnäolon ilmentymä, jonka kokeminen on paitsi tanssijalle itselleen myös tanssin katsojalle merkityksellistä. Tanssija perustelee olemassaolonsa tanssimalla ja haluaa tulla nähdyksi ja kuulluksi tanssinsa kautta.

Tanssijana joudun väistämättä hyväksymään myös kehon vanhenemiseen liittyvän muutosprosessin. Pohdinkin kuinka tanssijaidentiteettini käy, kun en itse enää yllä samanlaisiin suorituksiin kuin aiemmin. Tanssijuus väistämättä muuttaa muotoaan, kun tanssija vanhenee. Suhde omaan kehoon muuttuu, ja prosessin hyväksyminen ei ole yksinkertaista. On löydettävä uusia väyliä energian kanavoimiseen ja syitä olemassaolon perusteluun. Uskon kuitenkin, että läsnäolon taito ja sen merkitys vahvistuu iän myötä.

7 KOREOGRAFIN KANSSA TYÖSKENTELY

Tässä kappaleessa käyn läpi koreografian työhön liittyviä asioita, omia ajatuksiani sekä Virpin ja Rikun näkemyksiä.

7.1 Koreografian työskentelytavat

Olemme Rikun kanssa saaneet työskennellä useiden koreografien kanssa, joiden työskentelytavat ovat olleet ainakin jossain määrin toisistaan poikkeavia. Jokaiselta koreografilta olemme oppineet jotakin uutta, josta olemme saaneet ammennettua toisenlaista näkökulmaa omaan työskentelyymme tanssijoina ja tanssinopettajina. Arvostamme kaikkien näiden tekijöiden työtä, sillä koemme heidän jakamansa kokemuksen antaneen meille monipuolisia valmiuksia erilaisten työskentelytapojen kautta.

7.1.1 Näkemyksiä Virpin työskentelytavoista

Koen Virpin olevan tinkimätön ja vaativa omassa koreografisessa työssään, mutta silti tanssijoitaan kohtaan kärsivällinen ja ymmärtäväinen. Hän suhtautuu intohimoisesti ja kriittisesti omaan liikemateriaaliinsa. Kuitenkaan hän ei vaadi tanssijoita toistamaan liikettä juuri kuten hän itse sen tekee, vaan pyrkii ennemminkin siihen, että tanssija itse löytää omakohtaisen tulkintatavan liikkeelle.

Virpi on erittäin taitava pedagogi ja tarkkasilmäinen sekä kannustava opettaja. Hän osaa harjoittaa tanssijoita pitkäjänteisesti, mutta antaa heille samalla aikaa oppia. Hänellä on ystävällinen ote tanssijaan, ja koen että hän myös ymmärtää tanssijan asemassa olemisen omakohtaisesti. (Koskinen 2017.)

Kysyin Virpiltä minkälaisia työskentelytapoja hän käyttää koreografisessa prosessissa, ja mitkä asiat ovat hänelle tärkeitä.

Minulla on oltava jotakin valmista materiaalia pohjana. Siihen ei vaan tunnu olevan tarpeeksi aikaa. Haluaisin työskennellä salissa ennen harjoituksia pidempään, kuin mitä käytännössä koskaan on mahdollista. Toisaalta vasta, kun näen tekemäni materiaalin muilla, ymmärrän sen puutteet tai mihin sitä pitäisi viedä. Tähän asti on harvoin käynyt niin, että olisin antanut liikkeellisen tehtävänannon joka olisi tuottanut juuri sellaista materiaalia mitä etsin. Siinä on itsellä kehittymisen paikka, että osaisin antaa oikeat ja konkreettiset ohjeistukset. Muutaman kerran se on onnistunut ja se on kyllä erittäin tyydyttävää. (Juntti 2017.)

Minulle tanssijana on mielekästä pyrkiä toteuttamaan koreografin näkemystä mahdollisimman tarkkaan, ja pyrin jollain tapaa muuntamaan itseni koreografin käyttöön. Koen tarvetta lunastaa asetetut odotukset. Kerran eräs opettajani Tukholmassa sanoikin olevan hienoa, kun teen aina liikkeitä juuri kuten hän koreografina on näyttänyt. Virpin materiaalin suhteen minulle ei tullut lainkaan tällaista tunnetta. Tunsin ymmärtäväni mitä Virpi hakee, mutta oma kehoni ei osannu toteuttaa sitä yhtä hyvin. Siksi tämä tuntuikin tarpeelliselta haasteelta. Edelleen koen Virpin liikekielen, samoin kuin Tommi Kitin, tarjoavan hienoja liikelaadullisia haasteita ja kiemuroita, joiden yksityiskohtaisuus ja hienovaraiset nyanssit tulevat esiin vain taiteilijan tinkimättömän ja kärsivällisen työn kautta.

Ambedossa koimme Rikun kanssa haasteeksi rajoitetun aikataulun, jonka työlle jouduimme asettamaan. Meillä molemmilla oli harjoittelun alla toisen tanssiproduktio samana syksynä ja tämän lisäksi vielä tanssinopetustyöt eri tanssikouluissa. Tämä haastoi meitä tanssijoina, sillä liikekielen syventäminen vaati runsaasti aikaa ja myös koreografin ohjausta. Myös Virpi oli kiireinen eri projektien kanssa.

Olen tehnyt kaikki koreografiset työni todella tiukalla aikataululla. Minulle on annettu aika/tuntien määrä missä rajoissa harjoitukset tulevat tapahtumaan joten se antaa jo aika tiukat rajat prosessille. Materiaalia ja päätöksiä pitää tehdä nopeasti ja aika usein täytyy tyytyä liikkeelliseen aihioon tai versioon jota todellisuudessa haluaisin tutkia kaemmin ja kehitellä pidemmälle. On kuitenkin hyvä, että tiukalla aikataululla joku rakenne syntyy nopeasti. Sitten syvennän yksityiskohtia niin kauan kuin on mahdollista. (Juntti 2017.)

7.1.2 Liikemateriaali/koreografia

Virpi on työskennellyt useiden koreografiensa tanssijana, mutta erityisen leiman hänen liikekieleensä on jättänyt työskentely Tommi Kitin kanssa. Virpin liikekielessä on havaittavissa paljon samaa logiikkaa kuin Kitillä.

Haastattelussani kysyin Virpiltä mitkä tekijät ovat vaikuttaneet hänen tapaansa luoda liikettä ja koreografiaa.

Omat kokemukset tanssijana eri koreografiensa töissä. Olen tanssinut n. kolmenkymmenen eri koreografin teoksissa ja tehnyt hyvin erilaisia tyyliä. Eniten ovat inspiroineet sellaiset tekijät jotka jaksavat kiinnostua yksityiskohdista ja näkevät liikkeellisen teon painoarvon. Ettei siihen suhtauduta huolimattomasti jotenkin "sinnepäin". Joskus yksinkertaiset raamit ovat koreografilta myös luottamuksen osoitus. Hän luottaa, että minä täytän ne. Sellainen ei kyllä tanssijalta tapahdu hetkessä, vaan siihen täytyy kasvaa ja sitä sain tehdä Tommi Kitin ryhmässä. (Juntti 2017.)

Koen että kokemusten monipuolisuus ja itsensä altistaminen erilaisille tilanteille – avarakatseisuus, rohkeus ja nöyryys – luo kokemusten välityksellä vahvistuvaa tietoisuutta omista kyvyistä ja rajoitteista sekä auttaa myös vähitellen tiedostamaan omat intressit.

Olemme tanssineet Tommi Kitin Spiraalin, ja siinä oli havaittavissa samankaltaista liikkeellistä ajattelua kuin Virpin Ambedossa. On hienoa saada työstää tämän kaltaista liikemateriaalia, joka on itselleni haastavaa, sillä teen pääasiassa eri tyylistä nykytanssia. Minulta meni hetken aikaa omaksua liikkeellinen logiikka, uudet suunnat, erilaiset painonsiirrot ja rytmytykset. Kaikki tämä sekä vielä ylimääräisen voimankäytön vähentäminen toivat positiivista haastetta omaan harjoitteluuni. Olen tanssijana hyvin dynaaminen ja nopea, joten aluksi oli haasteellista oppia malttia, maadoittamista, hengitystä ja uusia painonsiirron rytmytyksiä. (Koskinen 2017.)

Koen Virpin kanssa työskentelyn olleen merkittävä jatkumo Tommi Kitin Spiraalin jälkeen, jota tanssimme Rikun kanssa vuosina 2011-2013 Helsingissä, Riihimäellä ja Hämeenlinnassa. Spiraali on hieno teos, jota Tommi kävi meille itsekkin ohjaamassa. Se on liikemateriaaliltaan ja rytmiltään haastava sekä fyysisesti rankka. Teos on intensiivinen ja voimakas, ja sen esittämiseen liittyi aina jonkinlaista mystiikkaa. Tommin ohjeet antoivat valtavasti eväitä työn eteenpäin viemiseen, ja hänen vilpitön innostuksensa ja heittäytymisensä on ikimuistettavaa. Hän kuitenkin oli tuolloin jo eläkkeellä.

Tuntui siltä, että Tommi aidosti inspiroitui liikemateriaalinsa äärellä, ja varmasti meidän innokkuutemme ruokki tätä vuorovaikutusprosessia. Innostuminen ja inspiraatio ovatkin taiteellisen ja luovan työn elinehto. Kysyin myös Virpiltä mitkä asiat häntä inspiroivat työssään koreografina ja tanssijana.

Ensisijaisesti tanssijana minua inspiroi se, kun löydän liikkeisiin jonkinlaisen logiikan joka menee lihasmuistiin. Se syntyy mm. rytmin, dynaamisten vaihteluiden, fokuksen, hengittämisen ja toiston kautta. Varsinkin, jos teen jonkun muun minulle antamaa materiaalia joka ei ole minun keholleni luontevaa/ orgaanista liikettä. Kun asiaa saa toistaa tarpeeksi kauan esitystilanteessa ja kokee sitä tehdessään mahdollisimman monia häiriötekijöitä, niin liike ”improvisoituu” eli vaikka se on tarkasti koreografioitua, niin sitten kun sitä ei tarvitse enää mielellä ajatella se alkaa elää omaa elämäänsä. Liikkeet syntyvät siinä hetkessä tai ainakin pystyn antamaan katsojalle sellaisen illuusion. Koreografina minua inspiroi osaksi sama asia eli miten saan tanssijat tuohon yllä kuvailemaani tilaan. Haastavaa on myös saada tanssijat ymmärtämään liikelaatuja mitä etsin, varsinkin kontaktimateriaalissa. Koreografina minua useimmiten inspiroi musiikki. Kuulen jonkin kappaleen ja alan nähdä kuvina näyttämöllisiä tilanteita ja tunnelmia. Usein käy niin, että musiikki vaihtuu tai jää osittain pois, mutta yleensä jokin kappale laukaisee ajatukset ja saa siten kehon vauhtiin sekä antaa liiketeemat joita alan kehrittelemään. (Juntti 2017.)

7.2. Vuorovaikutus työryhmässä

7.2.1 Ryhmätyöskentely

Eräs vaikuttava tekijä Virpin valintaan koreografiksemme oli hänen persoonansa. Koimme hänen olevan työskentelyssään rauhallinen ja helposti lähestyttävä. Harjoitusjaksolla Virpi onnistui luomaan rennon ja vapautuneen ilmapiirin harjoituksiimme jo pelkällä kiireettömällä olemuksellaan.

Virpi luo erittäin hyvän työskentelyilmapiirin ja osaa todella taitavasti ohjata tanssijoita. Hänen kanssaan on helppo työskennellä. (Koskinen 2017.)

Mitä enemmän työvuosia tanssin parissa on takana, sitä suurempi merkitys on työilmapiirillä ja työpaikan vuorovaikutussuhteilla. Positiivinen ilmapiiri on työn sujuvuuden kannalta erittäin tärkeää, sillä se ruokkii motivaatiota ja uskoa omiin kykyihin. Innostuminen saa myös aikaan ideoita ja yhdessä tekemisen tunnetta.

Tulin tänään harjoituksiin huonosti valmistautuneena, enkä ollut kiireisen työviikon aikana yhtään ehtinyt prosessoida edellisten harjoitusten materiaalia. Kieltämättä nolotti, koska Virpi tuli Riihimäelle asti harjoituksiin. Myönsin suoraan, etten ollut ehtinyt käydä sooloani läpi. Virpi kuitenkin suhtautui asiaan ymmärtäväisesti ja rauhallisesti. Siispä kertosimme ja opettelimme uutta. Ja lopputuloksena meillä oli aika hyvät harjoitukset! (Mäenpää 2016.)

Koen, että vaikka minulla olisi kuinka huono päivä tahansa, on tanssisaliin tultaessa jätettävä huono fiilis ulkopuolelle ja keskityttävä täysin siihen mitä ollaan sillä hetkellä työstämässä. Arvostan ja kunnioitan toisten työtä, ja vaikka rehellisyys omista tuntemuksista on hieno asia, on mielestäni myös osattava poissulkea negatiiviset tunteet, sillä ne vaikuttavat helposti koko ryhmän työskentelyilmapiiriin. Tunteet tarttuvat herkästi, ja niin myös hyvä fiilis tanssiharjoituksissa.

Harjoituksissa läsnäolo on vähintäänkin yhtä tärkeää kuin esityksissä. Vain aidon läsnäolon kautta tanssija pystyy laittamaan itsensä likoon täysillä ja saavuttamaan syvän tietoisuuden tilan. Ryhmätyöskentelyssä ryhmän jokaisen jäsenen läsnäololla on merkitys ryhmädynamiikan toiminnan kannalta.

Ryhmätilanteessa jokainen yksilö on huomioitava. Inhimillisuus on tärkeää. Virpin ja Rikun kanssa työskentely oli mukavaa juuri siksi, että kaikki asennoituivat toisiinsa aikuisina ihmisinä. Ei ollut tarvetta pyrkiä olemaan täydellinen, välttelemään virheitä tai todistelemaan osaamistaan. Ryhmässä oli mahdollisuus olla oma itsensä.

Nähdäkseni työyhteisössä välitön tunnelma muodostuu keskinäisestä luottamuksesta ja siitä, että jokaiselle sallitaan vapaus omien tavoitteidensa toteuttamiseen. Kenenkään ei ole syytä epäillä toistensa motivaatiota tai työpanosta. Ryhmän jäsenet luottavat siihen, että kaikki tahtovat yrittää parhaansa ja pyrkivät yhteisen hyvän aikaansaamiseen.

7.2.2 Parityöskentely

Olemme työskennelleet yhdessä Riku Koskisen kanssa tapaamisestamme eli vuodesta 1998 lähtien. Olemme aviopari, jolla on kolme lasta, ja lisäksi olemme tehneet paljon erilaista duettotyöskentelyä näiden kaikkien vuosien aikana. Joskus eräs koreografi on kysynyt meiltä, että riitelemmekö paljon harjoituksissa. Sitä emme tee, sillä kunnioitamme toistemme ammattitaitoa. Eikä meillä ole tapana purkaa huonoa mieltä tanssisalilla.

KUVA 15. Roinelan esitys. (Kuva: Johanna Tunkkari)

KUVA 16. Riihimäen teatteri. (Kuva: Vilja Tamminen)

Tunnumme hyvin toistemme tavan ja energian liikkua ja meille on muodostunut tietynlainen tyyli luoda liikettä. Määrätyt liikeradat pulpahtavat duettotyöskentelyssämme esiin luontevasti. Tästä syystä olikin hienoa, että Virpi ohjasi meitä etsimään erilaisia reittejä, jotka olivat meillekin yllätyksellisiä.

Oman puolison kanssa työskentely on helppoa, koska vuorovaikutussuhteessa ei ole minkäänlaisia jännitteitä, ja asioista pystyy sanomaan suoraan ja rehellisesti ilman, että toinen kovin helposti ottaa sitä henkilökohtaisesti. Vieraan ihmisen kanssa on olemassa erilainen jännite, mikä aiheuttaa sen, ettei kommunikaatio välttämättä ole niin suoraa. Oman puolison kanssa saattaisi toisaalta ajautua konfliktiin juuri siksi, että toiselle on turhankin helppo sanoa asioita, joita vieraille ei sanoisi. Koen vahvasti, ettei vieraan parin kanssa työskentelyssä yllä samaan syvyyteen kuin oman puolison kanssa. (Koskinen 2017.)

Mielestäni parityöskentelyssämme korostuu keskinäinen luottamus ja arvostus. Toisen kanssa työskentely on luontevaa ja turvallista. Huono puoli läheisen ihmisen kanssa työskentelyssä on se, että välillä yhdessä harjoitellessa saatamme valita ne miellyttävimmiltä tuntuvat reitit ja työskentelytavat. Emme välttämättä malta etsiä monimutkaisia ratkaisuita, koska pyrimme tehokkuuteen. Tämä saattaa myös johtua siitä, että usein olemme luoneet omia teoksiamme hyvin tiiviillä ja tehokkaalla aikataululla.

KUVA 17. Harjoituskuva Roinelasta. (Kuva: Johanna Tunkkari)

8 POHDINTAA

Lopuksi mietin mitä tämä prosessi oikeastaan opetti meille. Produktio oli merkittävä minulle tanssijana, sillä se avasi minulle uusia näkökulmia tanssijana työskentelyyn. Esimerkiksi itseeni liittyvät näkemykseni avartuivat ja kirkastuivat kuten myös vuorovaikutuksen merkityksen ymmärtäminen työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen näkökulmasta. Jokaisen työryhmän jäsenen on tärkeää kantaa yhteinen vastuu toiminnastaan.

Opin tämän työskentelyprosessin myötä konkreettisesti hyväksymään, että voin saavuttaa tavoitteita ja kehittää taitojani olemalla samalla kuitenkin itselleni armollinen. Koin työskentelyilmapiirin kannustavana ja hyväksyvänä, joten tunsin ettei minun tarvitse ottaa ylimääräisiä paineita epätäydellisyydestä. Tämä tuntui tärkeältä, sillä olen suorittajaluonne. Kestän painetta ja vaatimuksia, mutta teen kyllä parhaani ilman painostustakin. Siksi oli hienoa nauttia koreografin luottamusta harjoitusvaiheessa.

Motivoituminen omaan työhön on erityisen tärkeää työssä jaksamisen kannalta. Innostuminen, jonka rento ja kannustava työyhteisö saa aikaan, auttaa kehittämään omaa osaamista tehokkaasti. Koin tässä prosessissa jokaisen työryhmän jäsenen työpanoksen vahvana, eikä sitä millään tavoin tarvinnut kyseenalaistaa. Työskentely on tehokkaampaa ja tulokset varmempia, kun työympäristö on miellyttävä ja työ kivaa!

Virpin liikemateriaalin työstäminen auttoi syventämään sitä liikkeellistä ideologiaa, jota olimme Kitin Spiraalia tehdessämme opetelleet. Virpin liikemateriaalin harjoittelu vahvisti niitä laatutekijöitä, joita olimme jo Spiraalissa ryhtyneet työstämään. Koen omalla epämukavuusalueella työskentelyn myös positiiviseksi haasteeksi.

Opin, että vähemmän on enemmän. Opin liikkeen taloudellisuutta sekä vähempää energian ja voiman käyttöä. Ymmärsin samalla kuinka paljon voi löytää erilaisia värejä ja sävyjä kun ei käytä liikaa voimaa. Opin myös minkälainen tanssinopettaja ja koreografi itse haluaisin olla. Haluaisin oppia luomaan samanlaisen hyväksyvän ilmapiirin kuin Virpi. Hänen ohjauksessaan näkyy inhimillisyys. Hän osaa rentouttaa ilmapiirin ja saa tanssijan yrittämään parhaansa. Ajan antaminen oppimiselle ja erilaisille oppijoille.. (Koskinen 2017.)

Tästä on hyvä jatkaa eteenpäin. Meillä on tällä hetkellä vireillä uudet avustushakemukset projektin kehittämiseen ja uudelleen tuottamiseen. On hienoa saada mahdollisuus Ambedon uudelleen lämmittämiseen, sillä teos saa varmasti uusia sävyjä ja syvyyttä, kun se on saanut levätä jonkin aikaa ja nostetaan taas uudelleen esiin.

Opinnäytetyöni ja työskentelyprosessin purkaminen on antanut minulle monia uusia näkökulmia teoksen maailmaan. Työn reflektointi ja tanssijan ja koreografin työn merkitysten avaaminen ovat vahvistaneet kokemusta omasta tanssijuuden tilasta suhteessa suomalaisen nykytanssin kenttään. Oman tanssiuuteni kehittäminen ja halu oppia uutta heijastuu myös työhöni tanssinopettajana, ja toivon taiteellisen työni kautta onnistuvani välittämään oppilailleni arvokasta tietotaitoa.

LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT

JYRKÄ, H. (toim.). 2005. Tanssintekijät - 35 näkökulmaa koreografian työhön. Jyväskylä. Gummerus Kirjapaino Oy.

JUNTTI, Virpi 2017-03-30. Koreografi. [Sähköpostihaastattelu.]

KOSKINEN, Riku 2017-03-01. Tanssija. [Haastattelu.] Riihimäki.

MÄENPÄÄ, Sini 2016. Tanssija. [Päiväkirjamerkinnot.] Riihimäki.

LIITE 1.

KYSYMYKSIÄ VIRPI JUNTILLE OPINNÄYTETYÖHÖN LIITTYEN

Sini Mäenpää

Nämä kysymykset ovat suuntaa antavia, ja voit myös vastata ja kertoilla vapaamuotoisemmin. Ja ehditkö, jos deadline olisi 6.4.2017? 😊 Tarkoitukseni on koostaa vastauksista osioita kirjallisen opinnäytetyöni eri otsikoiden alle. Opinnäytetyöni on raportti tanssijantyöstä Ambedossa.

1. Mitkä asiat inspiroivat sinua työssäsi koreografina ja tanssijana? (Mistä ideat syntyvät, ja mikä sinua motivoi? Omat ihanteet ja tavoitteet?)
2. Minkälaisia työskentelytapoja käytät koreografisessa prosessissa, ja mitkä asiat ovat sinulle tärkeitä? Minkälaisin metodein ohjaat tanssijoita?
3. Miten kuvailisit koreografisen prosessisi kulkua?
4. Mikä tekee liikkeestä/tanssista sinulle kiinnostavaa (sekä katsojana että tanssijana/liikkeen kokijana)?
5. Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet omaan tapaan luoda liikettä ja koreografiaa?
6. Ajatuksia ja kokemuksia koreografisesta prosessista teokseen Ambedo liittyen.
7. Miten teokselle Ambedo asettamasi tavoitteet mielestäsi toteutuivat?

LIITE 2. KÄSIOHJELMAN ULKOKANSI

VIRPI JUNTTI valmistui tanssijaksi Teatterikorkeakoulun tanssitaiteen laitoksella vuonna 1996. Valmistumisensa jälkeen hän on työskennellyt noin 50 eri teoksessa toteuttaen 24 eri koreografian maillimoja ja tyyllilajeja - lätkeröitä mainittakoon Tommi Kitti ja Mammii Rankkanen. Hän on tanssiryhmä Gruppen Eyrän jäsen. Tanssijantiön ohella Virpi toimii myös tanssinopettajana ja koreografina.

SUVI KAJAUS on valmistunut tanssinopettajaksi Savonia Ammattikorkeakoulusta Kuopiosta pääläjentaan nyky- ja jazztanssi. Suvi on työskennellyt opettajana mm. Keravan ja Nurmijärven tanssiosastoissa sekä esiintynyt erilaisissa tanssiproduktioissa. Viimeisimmät vuodet Suvi on toiminut Nurmijärvellä lasten- ja poikataiteen vastuuopettajana. Suvin erikoisala on akrobatia, joka on peruja aikaisemmasta telinevoimisteluharrastuksesta. Tänä syksynä Suvi aloitti jatko-opinnot tanssinopettajan maisteriohjelmassa Teatterikorkeakoulussa.

RIKU KOSKINEN on valmistunut Teatterikorkeakoulun tanssitaiteen laitoksella vuonna 2003, minkä lisäksi hän on opiskellut Tukholman Danshögskolanissa sekä kursseilla Pariisissa ja New Yorkissa. Riku on tanssinut useissa musiikkilaisissa (mm. Cats, Evita) eri kaupunginteattereissa sekä monissa tanssiteatter-, televisio- ja nykyproduktioissa ympäri Suomea. Viime vuosina hän on tanssinut mm. Thomas Freundlichin teoksissa.

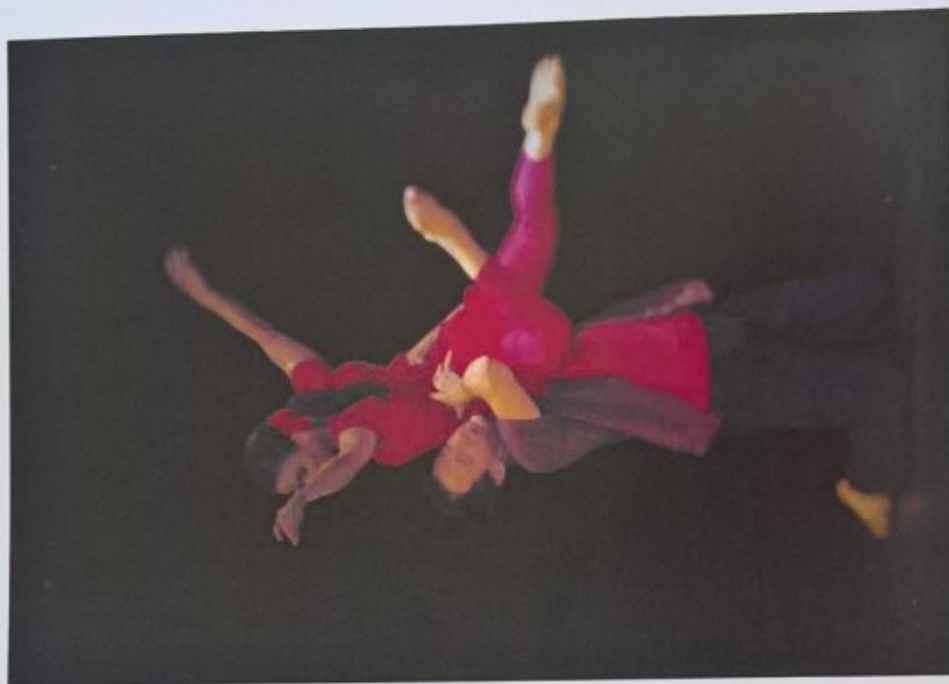
SINI MAENPÄÄ on valmistunut tanssijaksi Tukholman Baletiakademiestä vuonna 2001. Hän on työskennellyt mm. Suomen Kansallisoppperassa sekä Helsingin Kaupunginteatterissa, ja tanssinut mm. Tommi Kitti, Marjo Kuuselan, Reija Wäreén, Tarja Rinteen sekä tanssiryhmä Just Jazzin teoksissa. Tällä hetkellä hän tanssii lisäksi tanssiryhmä Helsingin Dance Theaterin jäsenenä.

Sini ja Riku ovat tehneet taiteellista yhteistyötä vuodesta 1998 alkaen ja toteuttaneet useita teoksia ja esityksiä Hämeessä, Pirkanmaalla ja pääkaupunkiseudulla – mm. Takautuma 2003-2005, Sirpaleita 2009, Koitos ja Spiraaali 2010-2013.

*Tekniikka ja valot: Sami Rauhala
Julistekävy: Riku Koskinen
Puvustus: Sini Mäenpää, Riku Koskinen
Käsiohjelmakuva: Yasmin Hairerdin*

Kiitokset yhteistyöstä:

Suomen Kulttuurirahaston Hämeen rahasto, Riihimäen Teatteri, Riihimäen kansalaisopisto,
Tanssistudio Dance Art

ILLALLINEN NYKYTANSSIA

RIIHIMÄEN TEATTERISSA 6.10.2016 KLO 19

LIITE 3. KÄSIOHJELMAN SISÄSIVUT

KANNATTELUA

"Elämää kysymysten ja valintojen äärellä. Mahdollisuudet. Suunta. Merkitys. Minkälaiseksi muodostan suhteeni ympäröivään todellisuuteen? Joukko ristiriitaisia tunteuksia ollen sidottuna päiksi nykyisyyteen myös menneeseen? Sulkeako silmät vai pyrkiäkö näkemään kirikkaasti? Kasvun hetkiä kokemusten loputtomassa virrassa - kannatellen itseäni päämääränäni tämä hetki."

Koreografia ja tanssi: Sini Mäenpää

Musiikki: Kooste - Kimmo Pohjonen, Arvo Pärt

Kantaesitys: 08.08.2015 Hämeenlinnan teatterin Verstas-näyttämöllä

KYL-LÄ

Tahtitila. Halu toimia, olla pysähtymättä. Koreografia perheenäidille, opettajalle ja opiskelijalle - Suville!

Tanssi: Suvi Kajaus

Koreografia: Riku Koskinen

Musiikki: Antti Paalanan

Kantaesitys: 10.03.2016 Riihimäen kirjastossa

MATKALLA

Pieni hetki matkustajan maailmasta.

Koreografia ja tanssi: Riku Koskinen

Musiikki: Sigur Rós

Kantaesitys: 02.12.2015 Hämeenlinnan Verkatehtaalla

LIVE WITH ME

Koreografia ja tanssi: Sini Mäenpää

Musiikki: Massive Attack

Kantaesitys: 11.11.2007, Hämeenlinnan valtakunnalliset jazztanssikilpailut

Verkatehtaalla

(yli 20-vuotiaiden solistisarjan 1. palkinto)

*** väliaika 15 minuuttia ***

AMBEDO

The Dictionary of Obscure Sorrows" eli vapaasti suomennettuna "Vaikaselekoisten surujen sanakirjan" kirjoittajan John Koenig mukaan "ambedo" kuvaa alakuloista ja muuntunutta tietoisuuden tilaa, jolloin ihminen uppoutuu huomaamattaan yksityiskohtaisiin aistihavaintoihin - siihen kuinka sadepisarat ropisevat ikkunaan, tai korkeat puut huojuvat tuulessa, miten kermapiivet pyörteilevät kahvissa - hän syvenyy ohimennen kokemaan teon tai tapahtuman vain sen itsensä vuoksi.

Minä tulkitseen ambedon mielentilaksi, jolloin olen iloinen kaikkein yksinkertaisimmasta asiasta eli elossa olemisesta. Tanssiminen parhaimmillaan aiheuttaa vastaavan tunteen. Ambedo-sana tämän tanssiteoksen nimenä kertoo siitä, että teosta tehdessäni huomasin, että sen minkä luulin olevan kiinnostavaa ei sitä ollutkaan ja se mikä tuntui mitätömältä nousi esille ja kirkastui. Tämä on paljolti myös teoksen tanssijoiden Sinin ja Rikun ansiota, sillä he onnistuivat poimimaan liikeaistiotani yksityiskohtia, joita en itse olisi ymmärtänyt korostaa ja he syventyivät liikkeiden laatuihin intohimoisesti rakentaen näin teokselle dramaturgian.

Tanssi: Riku Koskinen ja Sini Mäenpää

Koreografia: Virpi Juntti

Musiikki: Subheim ja Arure

The Dictionary of Obscure Sorrows is a compendium of invented words written by John Koenig. Each original definition aims to fill a hole in the language—to give a name to emotions we all might experience but don't yet have a word for.

ambedo

n. a kind of melancholic trance in which you become completely absorbed in vivid sensory details—raindrops skittering down a window, tall trees leaning in the wind, clouds of cream swirling in your coffee—briefly soaking in the experience of being alive, an act that is done purely for its own sake.

LIITE 4. DVD -TALLENNE